

Cuprins

<i>Nota traducătorului</i>	9
1. Eu sunt Leșul.....	11
2. Mă numesc Negru.....	16
3. Eu, Câinele.....	23
4. Voi fi numit Ucigașul	29
5. Eu sunt Unchiul vostru	39
6. Eu, Orhan	47
7. Mă numesc Negru.....	52
8. Mă numesc Ester.....	58
9. Eu, Șeküre	62
10. Eu sunt un Copac	75
11. Mă numesc Negru.....	81
12. Mi se spune Fluture	97
13. Mi se spune Barză	108
14. Mi se spune Măslină.....	118
15. Mă numesc Ester.....	128
16. Eu, Șeküre	134
17. Eu sunt Unchiul vostru	140
18. Voi fi numit Ucigașul	148
19. Eu, Banul.....	156
20. Mă numesc Negru.....	163
21. Eu sunt Unchiul vostru	169
22. Mă numesc Negru.....	175
23. Voi fi numit Ucigașul	182
24. Mă numesc Moartea	190
25. Mă numesc Ester.....	195
26. Eu, Șeküre	204
27. Mă numesc Negru.....	223
28. Voi fi numit Ucigașul	231
29. Eu sunt Unchiul vostru	247

30. Eu, Şekûre	266
31. Mă numesc Roşu.....	278
32. Eu, Şekûre	283
33. Mă numesc Negru.....	290
34. Eu, Şekûre	309
35. Eu, Calul	325
36. Mă numesc Negru.....	329
37. Eu sunt Unchiul vostru.....	343
38. Eu, Maestrul Osman	350
39. Mă numesc Ester.....	361
40. Mă numesc Negru.....	369
41. Eu, Maestrul Osman	375
42. Mă numesc Negru.....	397
43. Mi se spune Măslină.....	412
44. Mi se spune Fluture	414
45. Mi se spune Barză	417
46. Voi fi numit Ucigaşul	420
47. Eu, Diavolul	432
48. Eu, Şekûre	439
49. Mă numesc Negru.....	443
50. Noi, Cei Doi Dervişi Rătăcitori.....	461
51. Eu, Maestrul Osman	465
52. Mă numesc Negru.....	489
53. Mă numesc Ester.....	513
54. Eu, Femeia	530
55. Mi se spune Fluture	537
56. Mi se spune Barză	553
57. Mi se spune Măslină.....	565
58. Voi fi numit Ucigaşul	578
59. Eu, Şekûre	613
<i>Glosar</i>	625

— De acolo unde e plecat tata? a zis Şevket.

— Da, de acolo, am zis. Ginnul a venit să se uite la picturile din cărţile bunicului. Se zice că păcătosul care priveşte acele picturi moare pe dată.

S-a aşternut tăcerea.

— Uitaţi, eu mă duc jos, la Hayriye, am zis. Am să aduc aici şi mangalul, şi farfuria cu mâncare. Băgaţi de seamă, să nu spuneţi că ieşiţi din camera asta, pentru că o să muriţi! Ginnul se află încă în casă.

— Mamă, mamă, nu pleca! a zis Orhan.

M-am întors către Şevket:

— Eşti răspunzător pentru fratele tău! i-am zis. Dacă ieşiţi, dacă dă ginnul peste voi, vă omor!

Mi-am luat figura aceea înspăimântătoare pe care o am înaintea de a le trage o palmă.

— Acum rugaţi-vă ca bunicul, care e bolnav, să nu moară! Dacă sunteţi buni, Dumnezeu o să vă asculte rugăciunile. Şi n-o să se atingă nimeni de voi.

Au început să se roage, fără a arăta prea multă tragere de inimă pentru ceea ce făceau. Am coborât.

— Cineva a răsturnat dulceaţa de portocale, a zis Hayriye. Să zici că a fost pisica, n-are atâta putere, iar câinii nu intră aici...

Deodată, a văzut groaza de pe chipul meu şi s-a oprit:

— Ce e? a zis. Ce s-a întâmplat? E ceva cu stăpânul, cu tatăl dumitale?

— A murit.

A scos un ţipăt. A aruncat din mână cuţitul şi ceapa, izbindu-le de tocător cu atâta putere, încât chefalul pe care tocmai îl tălase a sărit în aer. A mai scos un ţipăt. În aceeaşi clipă am văzut amândouă că sângele cu care era mânjită pe mâna stângă nu curgea din chefal, ci din arătătorul pe care şi-l crestase când scosese primul ţipăt. Am alergat sus şi, în vreme ce căutam o bucată de

pânză în camera din față, mi-am dat seama că din odaia copiilor se auzeau gălăgie și strigăte. Am intrat în încăpere ținând în mână bucata de pânză pe care tocmai o rupsesem; Şevket se urcase călare pe Orhan și, stând cu genunchii pe umerii lui, îl strângea de gât.

— Ce faceți?! am strigat din răspuțeri.

— Orhan era gata să iasă din cameră, a zis Şevket.

— Minte! a zis Orhan. Şevket deschisese ușa și i-am spus să nu iasă.

A început să plângă.

— Dacă nu faceți liniște, vă omor pe amândoi!

— Mamă, nu pleca! a zis Orhan.

Jos, i-am oblojit degetul lui Hayriye și i-am oprit sângele. Când i-am spus că tata nu murise de moarte bună, s-a speriat și s-a rugat lui Dumnezeu să ne apere; a plâns, uitându-se la degetul tăiat. Oare îl iubea pe tata tot atât pe cât plângea, frecându-se neîncetat la ochi, ori plângea tot atât de mult pe cât îl iubea? A vrut să urce să-l vadă.

— Nu e sus, i-am zis. E în odaia din spate.

S-a uitat la mine, bănuitoare. Dar când a priceput că nu eram în stare să mă duc să-l privesc iar, nu și-a putut înfrânge curiozitatea și dorința de a trăi spaima. A luat lampa și s-a dus. Din locul unde mă aflam, la intrarea în bucătărie, am văzut-o făcând trei-patru pași prin curtea pietruită, împingând ușa binișor, cu grijă și prețuire, și uitându-se, la lumina lămpii, prin încăperea vreaște. Cum, la început, nu izbutea să-l vadă pe tata, s-a străduit să ridice lampa mai sus și să lumineze cotloanele încăperii.

— Aah! a strigat apoi.

Îl văzuse acolo unde îl lăsasem, chiar lângă ușă. S-a uitat la el fără să se miște din loc. Umbra ei nu se clintea defel pe pardoseala antreului și pe zidul grajdului. În vreme ce se holba la el, mi-am închipuit, la rândul meu, ce putea să vadă. Nu plângea când s-a întors. M-am bucurat să

constat că era îndeajuns de stăpână pe ea ca să-și vâre bine, într-un ungher al minții, ceea ce aveam să-i spun.

— Acum ascultă-mă, Hayriye! i-am zis și, în vreme ce vorbeam, fluturam prin aer cuțitul plin de resturi de pește, pe care mâna mea îl apucase fără voie. Și catul de sus a fost răscolit; nenorocitul, diavolul a intrat și acolo, a spart și a vărsat totul, a prăpădit fiecă colțișor. Acolo i-a fărâmat tatei capul și chipul, acolo l-a ucis. De coborât l-am coborât eu, ca să nu-l vadă copiii și, mai ales, să nu te sperii tu. Eu am ieșit după ce ați plecat voi. Tata era singur acasă.

— Nu știam, mi-a zis ea cu obrăznicie. Unde ai fost?

Am tăcut puțin; am vrut să bage bine de seamă că tac. Apoi am zis:

— Eram cu Negru. M-am întâlnit cu el în casa evreului spânzurat. Dar să nu spui nimănui. Deocamdată, nu spune nimănui nici că a fost omorât tata.

— Cine l-a omorât?

Era oare cu adevărat proastă, sau se purta așa ca să mă prindă la strâmtoare?

— Dacă aș ști, n-aș ascunde nici că s-a prăpădit, am zis. Nu știi. Tu știi?

— De unde să știu eu? a zis. Ce-o să ne facem acum?

— Ai să te porți ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic, am zis.

Îmi venea să urlu și să plâng, dar m-am stăpânit. Amândouă am tăcut o vreme, stând una în fața alteia. Mult mai târziu, i-am spus:

— Lasă acum peștele. Pune-le imediat masa copiilor.

Când a început să plângă și să se vaite, am îmbrățișat-o și ne-am strâns în brațe. O clipă, am iubit-o; mi s-a făcut milă nu numai de mine, de copii, ci de noi toți. Pe de altă parte însă, în timp ce o îmbrățișam, în mine se năștea îndoiala, ațâțată

și de închipuire. Știți unde eram când a fost ucis tata. Știți că i-am îndepărtat de acasă pe Hayriye și pe copii, dar că am făcut asta cu alt gând, că s-au potrivit tot felul de lucruri... Dar oare știe și Hayriye? Pricepe oare, pe măsură ce-i povestesc? Va pricepe oare? Va pricepe, dar va fi, totodată, cuprinsă de îndoială. Am îmbrățișat-o și mai strâns. Dar când am început să-mi închipui că avea să creadă, cu mintea ei de roabă, că făceam asta ca să-mi ascund vicleșugul, am simțit că voiam s-o duc de nas. În vreme ce tata era ucis, eu mă întâlneam cu Negru și făceam dragoste cu el. Dacă ar fi nutrit acest gând doar Hayriye, n-aș fi avut un asemenea simțământ de vinovăție, dar știu că și dumneavoastră gândiți la fel. Ba chiar, mărturișiți-o, credeți că v-am tănuit câte ceva! Cât sunt de amărâtă! Cât sunt de nefericită! Când am început să plâng, a plâns și Hayriye și iar ne-am îmbrățișat.

La masa pe care am așternut-o în odaia de sus, m-am prefăcut că mănânc cu pofta. Din când în când ieșeam, zicând că „am grijă de bunicul“, și plângeam. Când ne-am așezat în pat, după masă, copiii s-au înghesuit și s-au lipit zdravăn de mine, pentru că erau peste măsură de agitați. S-au foit vreme îndelungată, neputând să doarmă de frica ginnilor și spunând mereu: „Se aude un zgomot, îl auzi?“ Ca să se liniștească și să poată adormi, le-am promis să le spun o poveste de dragoste. Știți că, pe întuneric, cuvintele prind aripi.

— Mamă, n-ai să te măriți cu nimeni, nu-i așa? a zis Şevket.

— Ascultă acum, am zis. A fost odată un prinț care s-a îndrăgostit de departe de o preafrumoasă fată. Cum de s-a putut întâmpla una ca asta? Deoarece a văzut dinainte portretul preafrumoasei fete, de aceea!

Așa cum făceam în vremurile de nefericire și de tristețe, le-am spus povestea nu ca pe ceva știut dinainte, ci ca pe ceva însăilat pe loc, așa

cum îmi venea la gură. Cum potriveam cuvintele în culorile propriilor sentimente, în culorile amintirilor și suferințelor mele, ceea ce povesteam era ca un fel de pictură tristă care însoțea ceea ce mi se întâmpla.

După ce au adormit amândoi, am ieșit din așternutul cald și am adunat lucrurile pe care le răvășise diavolul acela scârbos. În vreme ce luam la mână amândouă, pe rând, cuferele, cărțile, pânzele făcute praf, ceștile, străchinile, călimările azvârlite pe jos și preschimbate-n cioburi, suportul de carte și borcanele cu vopsele făcute țândări, hârtiile, paginile rupte și azvârlite în silă, ne lăsam, la răstimpuri, ba una, ba alta, treburile și plângeam. Mai mult decât moartea tatei ne întrista parcă devălmășia încăperilor, a lucrurilor, faptul că cineva putuse pătrunde cu atâta sălbăticie în intimitatea noastră. Pot să vă spun, din proprie constatare, că una din înclinațiile celor cărora le-a pierit cineva drag este să afle mângâiere în strădania ca tot ceea ce rămâne de pe urma lui să se păstreze ca mai-nainte și, încrezători în faptul că perdelele, învelitorile, lumina soarelui arată la fel ca întotdeauna, să pună la îndoială, din vreme în vreme, faptul că Azrail l-a luat și l-a dus cu el demult pe cel iubit. Ideea că acea casă de care tata se îngrijise cu răbdare și dragoste, ale cărei uși și unghere le pictase cu atâta gingășie, fusese nimicită fără cruțare nu ne lăsa însă o astfel de mângâiere ori amăgire; ne înspăimânta, totodată, cruzimea ființei drăcești care săvârșise acea faptă.

După ce am scos, la dorința mea, apă proaspătă din puț și ne-am făcut abluțiunea, am citit din acel Preasfânt Coran care fusese zămislit la Herat și la care tata ținea cel mai mult sura numită „Neamul lui Imran” – răposatul meu tată spunea că îl plăcea nespus, căci vorbea, deopotrivă, despre speranță și moarte –, timp în care ne-am dat seama amândouă, bântuite de teamă cum eram, că se auzea scârțâitul porții; mai apoi însă, zgomotul

a încetat. Când am intrat în casă, la miez de noapte, după ce am cercetat zăvorul de la ușa dinspre curte și după ce am pus împreună, în dosul ei, ghiveciul cu busuioc pe care tata îl uda, în diminețile de primăvară, cu apă scoasă de el din puț, am avut o clipă impresia că umbrele noastre, alungite de lampa pe care o purtam, erau umbrele altora. În vreme ce spălam chipul plin de sânge al tatei, mai cu seamă, spunându-mi că nu-mi rămânea altceva de făcut decât să mă resemnez că îi venise sorocul, și în vreme ce-i schimbam veșmintele – dă-mi mâneca pe dedesubt, îmi șoptise Hayriye –, am fost cuprinse amândouă de un fel de groază, care ne-a învăluit sufletele ca o rugăciune tăcută.

Ceea ce ne-a trezit uimirea și descumpănirea pe când îi scoteam tatei veșmintele și rufăria mustind de sânge a fost culoarea plină de viață, albicioasă pe care o dobândise trupul lui la lumina lumânării, în încăperea întunecată. Nici una dintre noi nu se sfla să privească, să zăbovească asupra trupului gol, plin de alunițe și de răni care odihnea în fața noastră. Când Hayriye s-a dus sus, să aducă schimburi curate și cămașa de mătase verde, nu m-am putut opri să nu mă uit o clipă la „locul acela” de pe trupul bietului meu părinte, și m-am rușinat foarte tare de ceea ce făceam. După ce l-am primenit, după ce l-am curățat cu băgare de seamă sângele de pe gât, de pe față, din păr, l-am îmbrățișat cu toată puterea de care eram în stare, mi-am îngropat nasul în barba lui, l-am mirosit pe săturate și am plâns îndelung.

Celor ce mă găsesc lipsită de simțire, ba chiar vinovată, am să le spun degrabă că am mai plâns în două rânduri: 1. Când, în vreme ce aranjam odaia de sus, așa încât copiii să nu-și poată da seama de cele întâmplare, am dus la ureche, potrivit unui obicei rămas încă din vremea copilăriei, o scoică și mi-am dat seama că vuetul mării se împuținase mult în căușul ei. 2. Văzând că fusese